

JAARVERSLAG 2023

BELGISCHE FEDERATIE VAN VOEDSELBANKEN

STEENWEG OP ZELLIK 12, B 7 – 1082 BRUSSEL

INFO@FOODBANKS.BE

WWW.FOODBANKS.BE

INLEIDING

In 2023 zagen wij, niettegenstaande de sterk gedaalde energieprijzen, de vraag naar hulp verder toenemen, zij het aan een lager tempo dan de voorgaande jaren. De oorzaak van deze verdere stijging moet onder andere gezocht worden bij de sterk toegenomen prijs van de winkelkar.

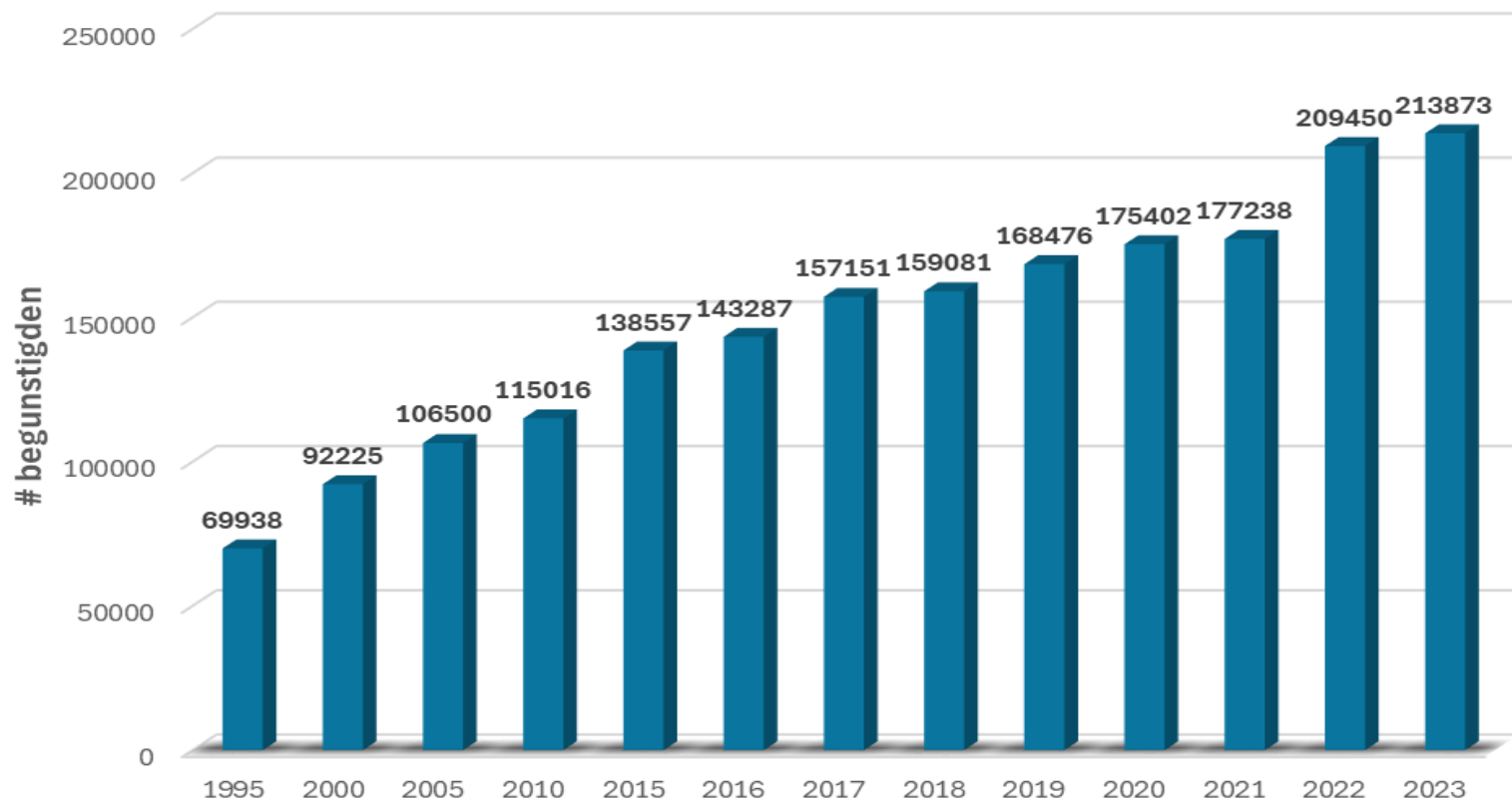
We konden ons aanbod in gelijke mate laten stijgen met de vraag zodat het aantal maaltijdequivalenten die we per capita verdeelden gelijk bleef ten overstaan van 2022, toen wij wel een daling noteerden. Ons aanbod uit de distributiesector steeg verder ten gevolge van de inspanningen om meer vers voedsel op te halen. Tevens noteerden wij een hoopgevende stijging vanuit de voedselindustrie na jaren van daling.

2023 was voor onze organisatie ook het jaar waarin we plots en totaal onverwacht moesten afscheid nemen van onze Gedelegeerd Bestuurder, Jef Mottar. Zijn impact op de uitbouw van onze organisatie de voorbije 5 jaar kan moeilijk overschat worden.

Voor 2024 zijn de uitdagingen groot. Zo moeten we onze organisatie verder reorganiseren na het verlies van Jef Mottar. We hopen ook dat de vraag naar hulp zich stabiliseert en we ons aanbod nog verder kunnen opkrikken zodat we terug meer maaltijdequivalenten per capita kunnen verdelen. We plannen ook een flinke investering om de Voedselbank Antwerpen in een nieuwe, meer aan de hedendaagse behoeften aangepaste, locatie onder te brengen.

De werking van de Voedselbanken is slechts mogelijk dankzij de onbaatzuchtige inzet van bijna 400 vrijwilligers, de voedselschenken van onze partners en de financiële steun van de vele particulieren, bedrijven en overheden. De nog steeds stijgende vraag naar hulp maakt duidelijk dat de Voedselbanken een essentiële maatschappelijke rol spelen en dat onze inspanningen nog voor lange tijd moeten worden gehandhaafd. Het is daarom van belang dat de diverse overheden naast voldoende budgetten ook fiscale stimuli voorzien die voedselschenken aanmoedigen. Ons uitgangspunt daarbij is dat het vernietigen van overschotten nooit voordeliger kan zijn dan schenken aan Voedselbanken.

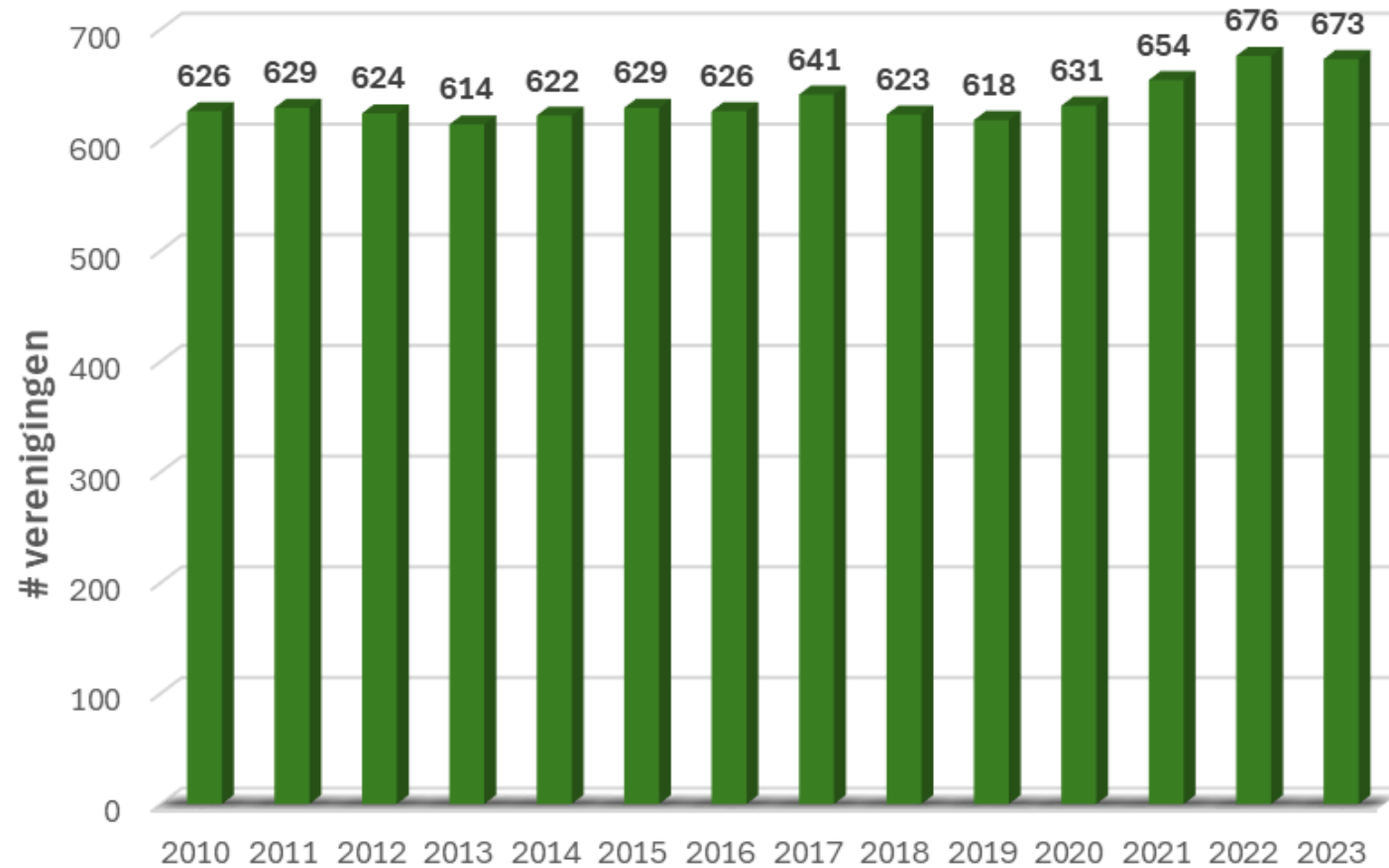
BEGUNSTIGDEN

In 2023 steeg het aantal begunstigden met 2% tot een nieuwe recordhoogte van 213.873. Dat we, ondanks de sterk gedaalde energieprijzen, toch nog een stijging moeten noteren is ongetwijfeld mee te wijten aan de sterk gestegen voedselprijzen. Tegenover de pre-covid periode bedraagt de stijging 27% of 45.000 extra monden te voeden.

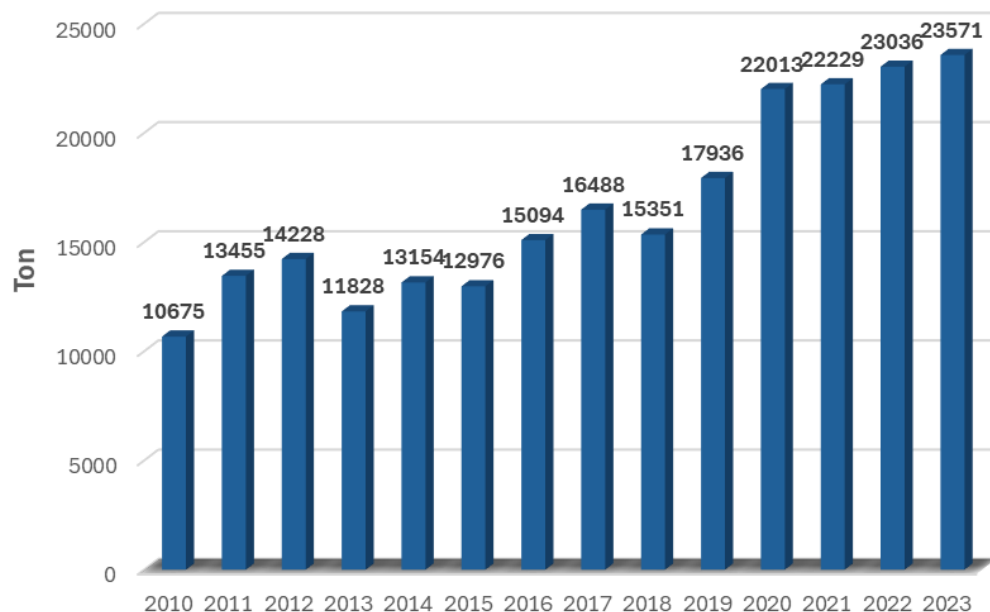
De eenoudergezinnen blijven een belangrijke kwetsbare groep. Alleenstaande moeders vertegenwoordigen meer dan 20% van de populatie. Een kwart van de mensen die beroep doen op de Voedselbanken is jonger dan 18 jaar,

AANTAL VERENIGINGEN

Eind 2023 waren er 673 verenigingen aangesloten bij de Voedselbanken, een lichte daling in vergelijking met het jaar voordien. Tegenover 2019 bedraagt de stijging 58 verenigingen,

BEVOORRADING

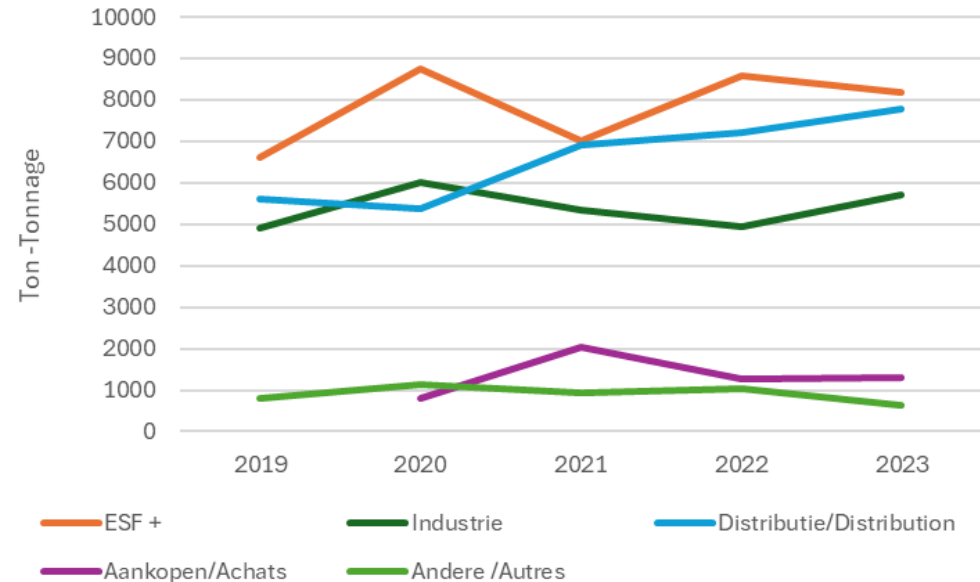
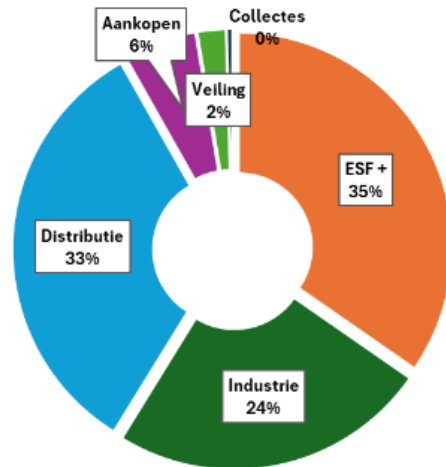

In 2023 verdeelde de Federatie, via de 9 regionale Voedselbanken, 23.571 ton voedsel en hygiëneproducten, een stijging met 2% ten opzichte van 2022. Een nieuw record. De totale bevoorrading is gelijk aan 47 miljoen maaltijdequivalenten en heeft een geschatte handelswaarde van 91 miljoen €. De producten komen uit de voedingsindustrie, de distributiesector, de veilingen en het Europees Sociaal Fonds aangevuld met eigen aankopen.

14.091 ton (2022: 12.985 ton) of bijna 60% van de verdeelde goederen waren gerecupereerde onverkochte voedingswaren die anders zouden vernietigd worden. Op die manier leveren de Voedselbanken een belangrijke bijdrage aan de strijd tegen de voedselverspilling.

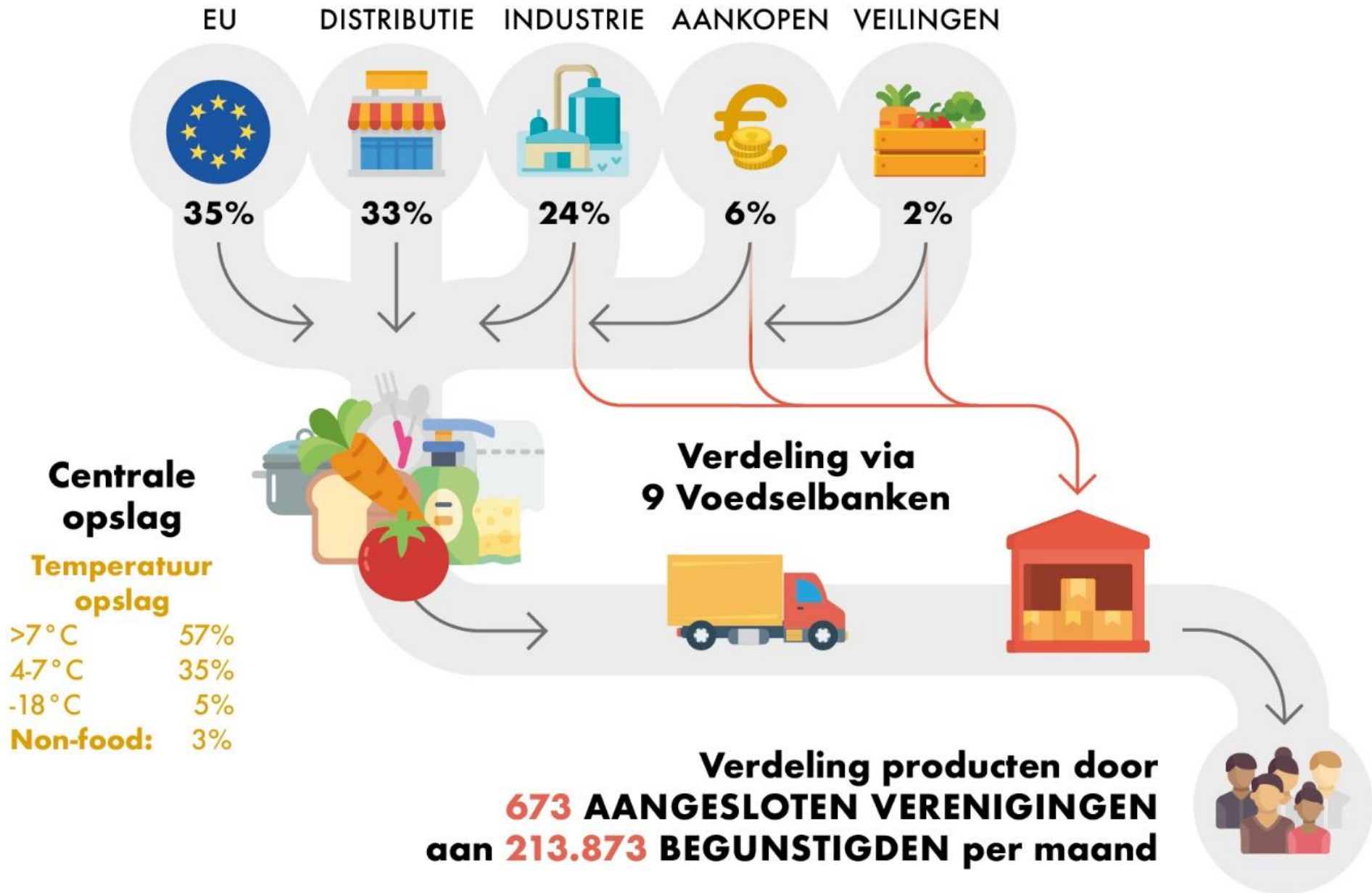
Aangezien de toename van het aantal begunstigden gelijke tred hield met de toename van het verdeelde volume, bleef het aantal kg ontvangen voedsel per begunstigde stabiel op 110 kg op jaarbasis. Dit komt ongeveer overeen met 4 maaltijdequivalenten per week.

BEVOORRADINGSBRONNEN

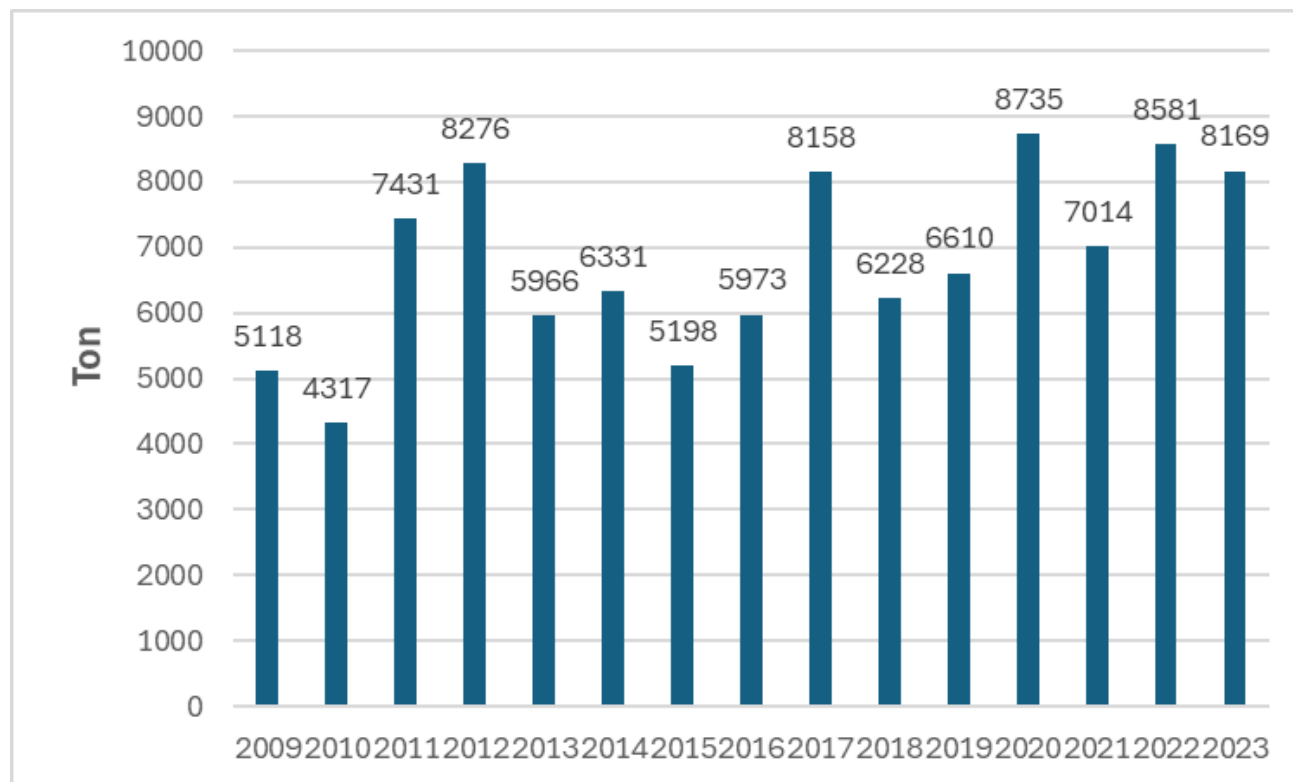

Het voedsel afkomstig van het Europees Sociaal Fonds blijft onze belangrijkste bevoorradingsbron met 8.169 ton. De daling met 5% is te wijten aan een vertraging in de leveringen, niet aan een daling van het budget. De ophaling van overschotten bij de distributiesector blijft jaar na jaar groeien en was al goed voor 7.779 ton, een derde van ons aanbod. Bemoedigend is ook dat de schenkingen uit de voedingsindustrie, na een daling de voorbije jaren, de negatieve trend hebben doorbroken en terug voor een kwart van onze goederen tekenen. Om voldoende aanbod te hebben zijn we in 2023 vanuit de Federatie doorgedaan met het aankopen van voedsel en hygiëneproducten en dit dankzij fondsen die we kregen van de overheid, bedrijven en particulieren. Deze aankopen stellen ons tevens in staat om het evenwicht in de nutritionele balans van ons aanbod bij te sturen indien nodig.

2023 BEVOORRADING

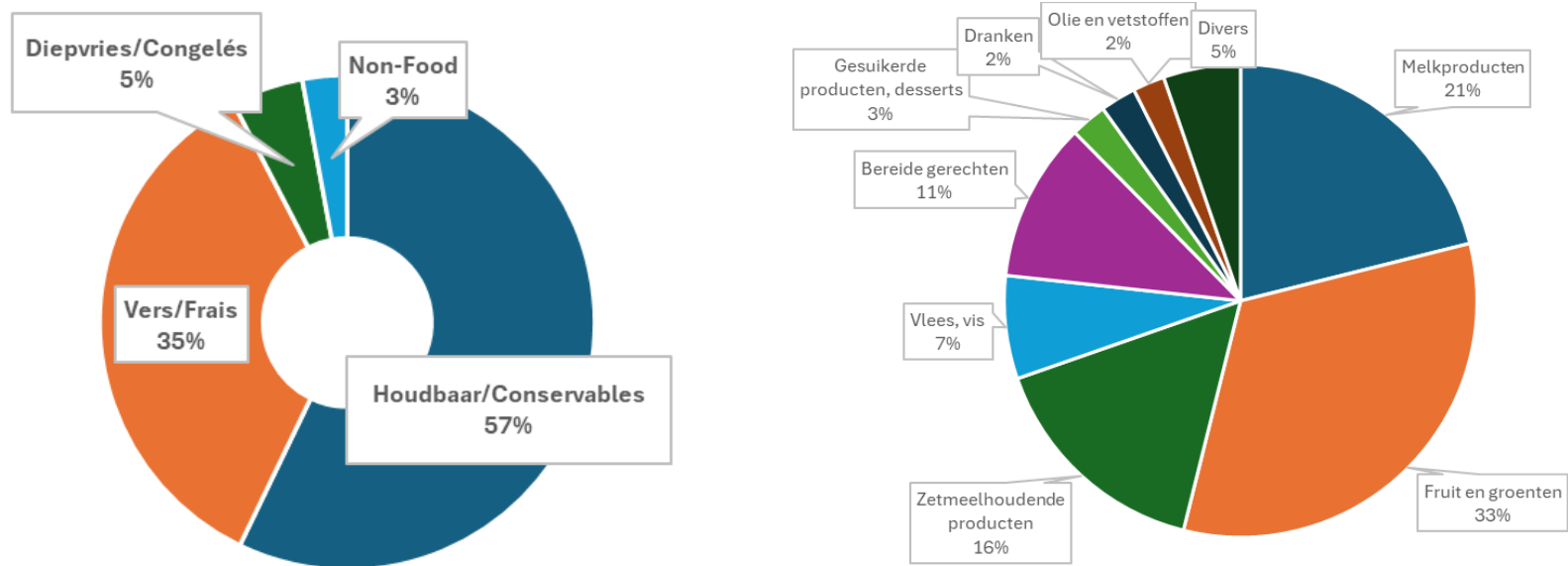
EUROPEES SOCIAAL FONDS (ESF+)

Het Europees Sociaal Fonds blijft onze belangrijkste bevoorradingsbron. Voor 2023 noteerden we een lichte daling in de aanvoer, te wijten aan de timing van de campagnes. De goedgekeurde budgetten voor 2024 en 2025 zijn in stijgende lijn. Het probleem stelt zich vanaf 2026 wanneer met het geplande beleid en budget ons totaal aanbod met 3000 ton of 13% zal dalen. Een bijkomende inspanning van de overheden zal nodig zijn.

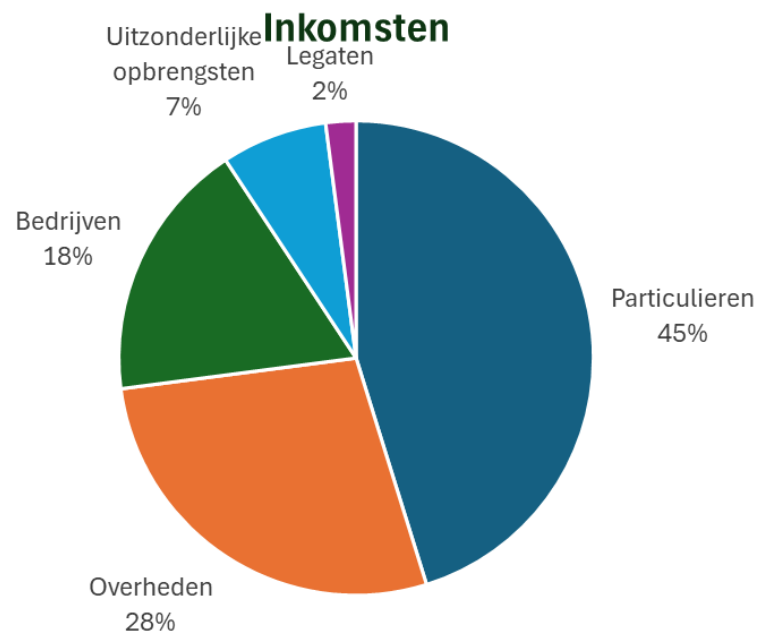
AARD VAN DE PRODUCTEN

Het aandeel van de lang houdbare producten blijft constant op 57% en is daarmee veruit de grootste categorie in ons aanbod. Het aandeel verse voeding blijft jaar na jaar stijgen en bedraagt nu al 35%. Dit is een gevolg van onze acties bij de distributiesector alsook door het ter beschikking stellen van koelboxen aan de bij ons aangesloten verenigingen.

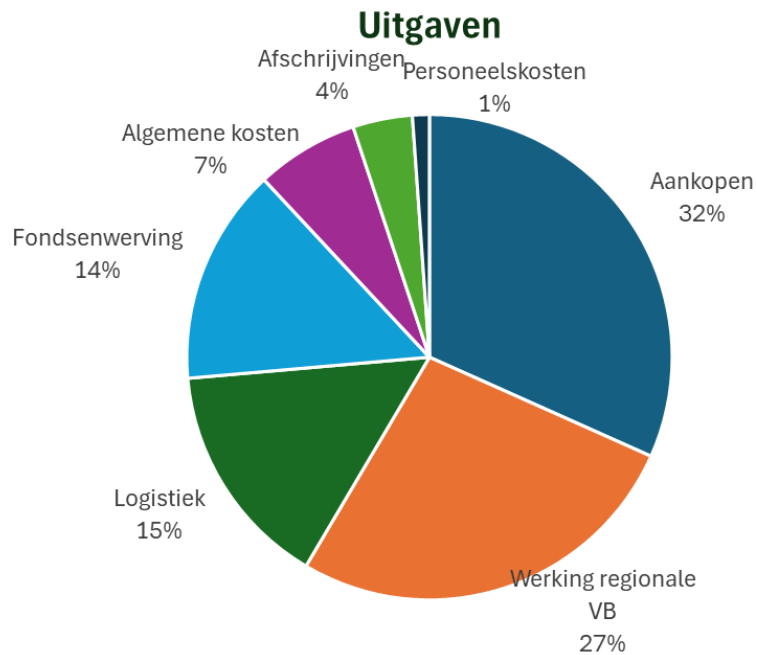
Groenten en fruit is de belangrijkste productcategorie met 33% van het totaal, gevolgd door zuivelproducten (21%) en graan en andere zetmeel houdende producten (16%). Het geheel is nutritioneel vrij evenwichtig samengesteld,

FINANCIËLE ASPECTEN

De **inkomsten** in 2023 overschreden voor het eerst in de geschiedenis van de Voedselbanken de kaap van 10 miljoen € om uit te komen op 10.268.162€ een stijging van 20% tegenover 2022. Door de verkoop van onze gebouwen in Charleroi en Namen realiseerden we een uitzonderlijke opbrengst van 706.152€.

Verder noteerden we een stijging in de giften zowel vanuit de particuliere, de bedrijven en de overheden. Tenslotte mochten we ook enkele legaten ontvangen.

De **uitgaven** stegen met 11% tot 8.507.062€. We kochten voedsel aan voor 2.697.729€ een stijging van 3% in vergelijking met 2022. De grootste stijging noteerden we in onze logistieke uitgaven, waar de gestegen transport- en opslagkosten voor een meerkost van 298.148€ zorgden. De financiering van de werking van de 9 regionale Voedselbanken steeg met 571.779€ te wijten aan de gestegen energiekosten en een aantal tegemoetkomingen in lokale investeringen in onder andere gekoelde vrachtwagens en bestelwagens.

We boekten een nettowinst van 1.761.400€. De Algemene Vergadering heeft beslist hiervan 1 miljoen € toe te voegen aan de bestemde fondsen voor de continuïteit. Hiermee kan voedsel bijkomend aangekocht worden indien de bevoorrading hapert. De investeringen bedroegen 482.924€. De belangrijkste projecten waren zonnepanelen in de Voedselbanken van Oost-Vlaanderen en Namen. Zo zijn op dit moment 6 van de 9 Voedselbanken uitgerust met zonnepanelen. In 2024 worden er nog 2 Voedselbanken meer uitgerust.

INSPIRATIEDAG KEUZEVRJHEID

We vroegen onderzoekers van de Universiteit Antwerpen en de Hogeschool Gent initiatieven in kaart te brengen die via een meer klantgerichte aanpak inspelen op de eigenwaarde van de klanten. Zij vonden een scala van zeer uiteenlopende systemen van keuzevrijheid en hadden het met de vrijwilligers en klanten over de voor- en nadelen.

De bevindingen werden gebundeld in een rijk geïllustreerde inspiratiebrochure van en voor de voedselverdeelpunten. De brochure gaat niet alleen in op zeer uiteenlopende concrete initiatieven, maar geeft ook meer duiding over het waarom. De inspiratiebrochure is te vinden op www.foodbanks.be.

Naar aanleiding van het verschijnen van de inspiratiebrochure organiseerde de Federatie met steun van de Koning Boudewijnstichting en de POD-Mi op 6 november 2023 in Brussel een inspiratiedag. Zowel vanuit de verdeelpunten, als vanuit uiteenlopende organisaties en administraties die actief zijn in het kader van de armoedeproblematiek konden wij op een ruime belangstelling rekenen.

Tijdens deze dag werd ingegaan op de vraag naar het waarom van het streven naar meer keuzevrijheid en geluisterd naar praktijkgetuigenissen vanuit de verenigingen. Zowel de infrastructuur, de organisatie van de voedselbedeling, als het sociale gebeuren dat ermee gepaard gaat kwamen aan bod. Deze boeiende gesprekken gaven op hun beurt aanleiding tot een interessante gedachtewisseling met de zaal.

SOCIAL RETURN ON INVESTMENT (SROI)

1 euro doneren aan de Belgische Voedselbanken levert een belangrijke maatschappelijke meerwaarde op.

De Belgische Voedselbanken en hun aangesloten organisaties maken voor veel mensen het verschil tussen leven en overleven. Hierdoor hebben zij een belangrijke maatschappelijke impact. De voedselhulp die wij aan gezinnen, alleenstaanden en studenten bieden gaat immers verder dan het stillen van honger alleen. Het geeft hen de kans zich ook te focussen op andere belangrijke aspecten van het leven, zoals gezondheid, wonen, werk en school. Het gebrek aan kwalitatieve voeding ligt in veel gevallen aan de basis van andere sociale problemen.

Vorig jaar lieten wij voor het eerst de Social Return On Investment (SROI) van de werking van de Voedselbanken en hun aangesloten verenigingen berekenen. Bij de berekening van het SROI worden de effecten op sociaal, economisch en milieuvlak van onze werking in rekening gebracht. Met behulp van de Social Value Engine, een wetenschappelijke methodiek ontworpen door Social Value UK, berekende de Vives Hogeschool ook voor 2023 een geldwaarde om de maatschappelijke impact van de Voedselbanken te duiden. Waar voor 2022 de maatschappelijke meerwaarde van de Voedselbanken berekend werd op 338,2 miljoen euro geven de eerste berekeningen voor 2023 een maatschappelijke meerwaarde van 383,4 miljoen euro. **Dit betekent dat elke in 2023 geïnvesteerde euro in de Voedselbanken een meerwaarde oplevert van 8,95 euro ten overstaan van 7,92 euro in 2022.** De stijging werd o.a. in de hand gewerkt door de verdere stijging van het aantal begunstigden.

Concreet betekent dit dat wanneer de Voedselbanken hun activiteiten zouden staken en deze overgenomen worden door de overheid of een privé-organisatie de jaarlijkse maatschappelijke kost ongeveer 383 miljoen euro zou bedragen.

BELANGRIJKE GEBEURTENISSEN

13 02 23 - PERSMOMENT – DE VOEDSEBANKEN : MEER ESSENTIEEL DAN NOOIT - In 2022 is het aantal personen dat gaan aankloppen is bij de 676 aangesloten verenigingen van de Voedselbanken om voedselhulp te vragen gestegen van 177.238 in januari tot 209.450 in december, wat neerkomt op een toename met 18,2%. Gemiddeld waren het er 193.344 per maand. Daar tegenover staat dat het volume goederen 23.036 ton bedroeg, wat vergelijkbaar is met 2021. De gemiddelde hoeveelheid voedsel dat uitgedeeld werd per begunstigde ging van 125,4 kg in 2021 naar 109,9 kg in 2022. Ofschoon de hoeveelheid voeding dat door de voedingsnijverheid werd geschonken is verminderd, kon het totaal volume voeding dat verdeeld werd behouden blijven op het niveau van 2021, daar meer aangekocht kon worden dank zij de financiële hulp van het Europees sociaal fonds (ESF+) en de financiële giften. In 2022 werd de maatschappelijke meerwaarde van de Voedselbanken berekend op 338,2 miljoen. Elke geïnvesteerde euro bracht een toegevoegde waarde op van 7,92 Eur.

12 05 23 – INHULDIGING VAN DE NIEUWE STAPELPLAATS VAN DE VOEDSELBANK VAN NAMEN-LUXEMBURG IN HET ECOLYSPARK TE NAMEN - Dit gebeurde in aanwezigheid van Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Laurent, van Karine Lalieux, Minister van Pensioenen en Maatschappelijke Integratie belast met de armoedebestrijding, van de Gouverneurs van de provincies Namen en Luxemburg, evenals van belangrijke deelnemers in de strijd tegen de armoede. Bij die gelegenheid heeft de Voedselbank nog eens duidelijk haar opdracht kunnen onderstrepen, namelijk voedselhulp en hygiëneproducten bezorgen aan zowat 15.000 hulpbehoevenden, in samenwerking met een vijftigtal aangesloten verenigingen en het OCMW.

31 05 – 13 06 23 – JAARLIJKSE NATIONALE VOEDSELINZAMELING BIJ COLRUYT – Zoals elk jaar waren de vrijwilligers van de 9 Voedselbanken en van de aangesloten lokale verenigingen present, ook bij het groot publiek via de website van de Federatie van de Belgische Voedselbanken, om de klanten te ontvangen en hen uit te nodigen de Voedselbanken te steunen. De klanten konden hun gift schenken aan de kassa's van de winkels.

17 10 23 – DE VOEDSELBANKEN EN DE LIONS CLUBS VAN BELGIË TEKENEN EEN NATIONAAL SAMENWERKINGSAKKOORD OM DE HONGER TE BESTRIJDEN - Deze dag is de werelddag ter bestrijding van de armoede, maar is ook een symbool voor de Belgische Federatie van Voedselbanken (BFVB) en de Lions Clubs van België, die een nationaal samenwerkingsakkoord hebben gesloten om voedselhulp te verschaffen aan een groter aantal Belgen. Dit akkoord bepaalt dat de Lions Clubs vrijwilligers ter beschikking zullen stellen van de BFVB en ook materiële en financiële hulp zullen verschaffen. Een hulp die meer dan welkom is, gezien de Voedselbanken het hoofd moeten bieden aan een belangrijke stijging van het aantal hulpbehoevenden en tegelijkertijd geconfronteerd worden met een vermindering van de voedselgiften.

16/11 – 31 12 23 – JAARLIJKSE NATIONALE VOEDSELINZAMELING BIJ DELHAIZE – In de week van 24/11 tot 03/12 waren honderden vrijwilligers aanwezig om aankoopbons uit te delen die de klanten konden laten scannen aan de kassa's.

22 12 23 – NA 4 JAAR NEEMT CHLOÉ LAUWERS DE FAKKEL OVER VAN SANDRA BEKKARI ALS VLAAMSE AMBASSADRICE VAN DE VOEDSELBANKEN - De combinatie van haar studies in de geneeskunde aan de KU Leuven en haar populaire kookblog "Cloé kookt" maakt haar tot de ideale vrouw om het werk van de Voedselbanken te promoten. Wij zijn Sandra dankbaar voor de uitstekende samenwerking in de voorbije jaren en zijn fier Cloé te kunnen verwelkomen in onze ploeg!

22 12 23 - JULIET BONHOMME, NIEUWE FRANSTALIGE AMBASSADRICE VAN DE VOEDSELBANKEN NAAST JULIEN LAPRAILLEDIE ONS NU AL 5 JAAR STEUNT– Juliet Bonhomme, nieuwe franstalige ambassadrice van de Voedselbanken, naast Julien Lapraille, die ons nu al 5 jaar steunt.

Juliet heeft haar stijl gemaakt van "upcycling", dwz dat zij ernaar streeft de afval in de textielbranche te verminderen. Zij vormt de textieloverschotten om, combineert ze en maakt ze waardevol door er kledingstukken van te maken die zo mooi zijn als nieuw. Zij vindt dat "de meest duurzame kleding is degene die men al heeft!"

07 – 31 12 23 – DE LANGSTE KERSTAFEL - Onze kerstcampagne heeft ons de mogelijkheid gegeven om niet minder dan 233.900 maaltijden te serveren aan de langste Kersttafel van het land! De minderbedeelden die wij maandelijks helpen hebben tijdens de feestperiode allemaal kunnen genieten van een echt feestmaal.

VOORUITZICHTEN EN UITDAGINGEN

De vraag naar hulp was nog nooit zo groot. We hopen dat ze zich in 2024 stabiliseert. Onze voornaamste uitdaging ligt bij het verzamelen van voldoende aanbod om het aantal verdeelde maaltijdequivalenten per persoon terug op het niveau van 2020 te brengen. Dat betekent terug van 4 naar 5 maaltijdequivalenten per persoon per week.

Daartoe ontplooiën we verschillende initiatieven. We krikken het aandeel verse voeding verder op door de aankoop van nog een vrachtwagen en 2 bestelwagens met koeling. Verder bieden we de aangesloten verenigingen de mogelijkheid om koelkasten aan een sterk gereduceerde prijs te kopen en verlengen we de actie met de koelboxen met eutectische platen..

Om meer aankopen te kunnen financieren focussen we onze fondsenwerving meer op jongeren en op bedrijven. Hiervoor vonden we eind 2023 2 jonge ambassadrices “influencers” bereid om zich voor onze zaak in te zetten. Een vrijwilliger zal zich specifiek richten op de bedrijfssponsoring.

De Voedselbank Antwerpen krijgt een nieuwe thuis in beter aan onze vereisten aangepaste gebouwen. Hiermee komen wij aan het einde van een meerjareninvesteringsprogramma gericht op de aanpassing van de locaties en gebouwen van de regionale Voedselbanken.

Ook onze beheerssoftware Food-IT krijgt een volledige update.

We willen ook terug de dialoog met regionale voedselplatformen opstarten. We geloven immers in de sterkte van samenwerkingsverbanden.

De financiering van het ESF+ programma is verzekerd voor 2024 en 2025. Indien er in de jaren nadien geen extra financiering komt van de federale overheid zal dit leiden tot een verlies van 3000 ton voedsel of 13% van onze totale behoeften.

Naar aanleiding van de Federale en Regionale verkiezingen stuurden wij een memorandum naar de politieke partijen (te vinden op onze website www.foodbanks.be). Hierin pleiten wij er voor in de volgende legislatuur werk te maken van het fiscaal stimuleren van voedselschenken en aldus voedselvernietigingen tegen te gaan.

SAMENSTELLING VAN HET BESTUURSORGaan

(op datum van 31 december 2023)

Piet Vanthemsche	Voorzitter
Luc Rogge	Vice-voorzitter
Bruno Neve	Vice-voorzitter
Ignace Bosteels	Vice-voorzitter
Marc Mertens	Gedelegeerd Bestuurder
Henry Buyens	Secretaris-generaal
Gaëtane Demeure	Bestuurder
Nicolas Leonard	Bestuurder
Baudouin Piret	Bestuurder
Pierre Vannasche	Bestuurder
Julien Chaubet	Bestuurder
Bart Buckinx	Bestuurder
Paul Demedts	Bestuurder
Dirk Decoster	Extern Bestuurder
Roby Van Daele	Extern Bestuurder

Commissaris-revisor:

RSM Inter Audit, vertegenwoordigd door Marie Delacroix

MEDEWERKERS BELGISCHE FEDERATIE VAN VOEDSELBANKEN

(op datum van 31 december 2023)

Piet Vanthemsche	Voorzitter
Marc Mertens	Gedelegeerd Bestuurder
Etienne Rubens	Algemeen Coördinator
Henry Buyens	Secretaris-generaal
Jean Van Wiele	Penningmeester
Freddy Bevernage	Legaten
Jacqueline Vanhussel	Communicatie
Peter Van Bossuyt	Communicatie
Pierre de Villers	Communicatie
Chantal Wilmart	Bevoorrading
Peter Coppens	Bevoorrading
Margareta Hoorens	Bevoorrading
Jan Kersten	Bevoorrading
Tm Brakel	Bevoorrading
William De Witte	Aankoop
Lieve Busschots	Voedselveiligheid
Philippe Van Eerdewegh	IT
Roland Vandermeersch	IT
Alain Vandermeersch	IT
Alain Claesens	Verzekeringen
Alfons De Vadder	Vertalingen

